

FYRA FALL

I denna uppgift kommer ni att få fördjupa er i fyra människoöden från olika delar av världen: Liu Ping, Chelsea Manning, Zunar och Ihar Tsikhanyuk. Alla har de något gemensamt. Men vad?

Ni arbetar i grupper. Varje grupp har fått fyra beskrivningar av olika människoöden, en uppgiftsbeskrivning och en matris.

Börja med att dela upp fallen mellan er. Alla ska ha ett fall var som ni ska presentera för de andra i gruppen. Läs igenom fallen enskilt och berätta sedan för varandra om landet personerna lever i, vilka personerna är och vad som har hänt.

När ni har presenterat alla fall för varandra sammanställer ni informationen i matrisen. Svara kortfattat på frågorna vad har hänt och varför genom att fylla i matrisen. På vilket sätt tycker ni att de har fått sina mänskliga rättigheter kränkta? Vad i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har myndigheterna struntat i när det gäller Liu, Chelsea, Zunar och Ihar? Fyll i sista rutorna i matrisen!

Diskutera sedan:

- Finns det några likheter mellan Liu, Chelsea, Zunar och Ihar som personer?
- Skulle ni våga uttrycka era åsikter om det innebar stora risker? Varför/varför inte?
- Vilka konsekvenser tror ni begränsningar i yttrandefriheten kan få för ett samhälle och dess utveckling?
- Det finns många länder i världen där människors rätt att uttrycka sina åsikter begränsas eller bestraffas. Vad kan vi göra för att stödja de människor som tar stora risker när de står upp för sina åsikter?

1. LIU PING

I juni 2014 dömdes Liu Ping till sex och ett halvt års fängelse för att hon demonstrerat mot korruption tillsammans med andra i Nya medborgarrörelsen. Hon åtalades för att ha stört ordningen, "muckat gräl och skapat problem" och för att ha "använt en ond sammanslutning för att underminera lag och ordning".

Liu greps i april 2013. Några dagar tidigare hade hon demonstrerat med kravet att politikernas ekonomiska tillgångar ska offentliggöras.

Hon arrangerade även möten där politiska frågor diskuterades. Efter gripandet satt Liu häktad i över sex månader och utsattes för misshandel i samband med förhör. Hon har nekats medicinsk behandling, trots att hon opererades innan hon greps, och har haft allvarliga hälsoproblem.

Åklagarsidan tilläts ändra åtalet mot henne sex månader efter att rättegången avslutades, några dagar innan domen föll. När domen skulle förkunnas informerades hennes advokater med bara två dagars varsel, vilket gjorde att de inte kunde närvara.

Liu är bara en av många aktivister i Nya medborgarrörelsen som fängslats för sina fredliga aktiviteter. Ofta trakasseras även deras anhöriga. Lius mamma har hotats med att inte få träffa sin dotter om familjen inte samarbetar.

Kina är en enpartistat, vilket innebär att det endast finns ett tillåtet parti. Staten kontrollerar medierna och internet övervakas. Människorättsförsvarare riskerar att gripas, torteras och fängslas. Flera aktivister från Nya medborgarrörelsen har

gripits under de senaste åren och dömts till fängelsestraff på mellan två till sex år. Och inför 25-årsminnet av massakern på Himmelska fridens torg 1989 greps 60 aktivister godtyckligt eller placerades i husarrest.

2. ZUNAR

Zulkiflee Anwar “Zunar” Ulhaque från Malaysia är en frispråkig serietecknare känd för sin satir riktad mot korruption och valfusk. Nu står han åtalad för att han den 10 februari 2015 skrev ett antal tweets där han kritiserade rättsväsendet efter att oppositionsledaren Anwar Ibrahim fängslades, anklagad för homosexualitet. Åtalet omfattar nio påstådda brott och kan innebära att han döms till 43 år i fängelse.

Det är inte första gången Zunar har trakasserats av de malaysiska myndigheterna. Sedan 2009, då polisen gjorde sin första husrannsakan på Zunars arbetsplats, har han blivit hotad, arresterad och fängslad vid flera tillfällen. Hans teckningar har stämplats som “skadliga för den allmänna ordningen” av regeringen. Polisen har konfiskerat hans böcker och hotat att stänga hans förlag. Enligt uppgift har även flera av hans medarbetare trakasserats av polis.

Utrymmet att kritisera och debattera i Malaysia minskar i rasande takt. Under de första sex månaderna 2015 har mer än 40 journalister, akademiker, politiska aktivister och advokater blivit förhörda, arresterade eller åtalade enligt ”uppviglingslagen” – en föråldrad lag från

1948 som regeringen på senare tid hänvisat till för att kunna angripa sina kritiker. Lagen revideras i april 2015 för att inkludera kommunikation via digitala kanaler. Då höjdes också minimistraffet till tre års fängelse.

3. IHAR TSIKHANYUK

Ihar Tsikhanyuk bor i Vitryssland, är hbtqi-aktivist och öppet homosexuell. tillsammans med andra aktivister ville han bilda en människorättsorganisation och lämnade därför in en ansökan om att få registrera Human Rights Center Lambda.

hbtqi: homo-, bi-, trans-,
-intrasexuell och queer

Men myndigheterna avslag genast ansökan. Senare greps Ihar och fördes till polisstationen, där han misshandlades och hotades. Polisen letade fram bilder i Ihars mobiltelefon där han var klädd som dragqueen och förolämpade honom. Sedan släpptes han från polisstationen. Ihar gick till ett sjukhus, men personalen vägrade att dokumentera skadorna. Och åklagarmyndigheten ansåg att det inte fanns tillräckliga bevis för att inleda en utredning. Ihars överklagan har avslagits och ingen har ställts till svars för övergreppen.

Vitryssland brukar kallas för Europas sista diktatur. Presidenten Aleksandr Lukasjenko har mycket makt och oppositionen tystas, förföljs och trakasseras. Endast registrerade organisationer är tillåtna och det kan vara mycket svårt att bilda en organisation. De som engagerar sig i "otillåtna" organisationer kan

straffas. Det är inte olagligt med samkönade relationer i Vitryssland, men regimen motarbetar landets hbtqi-rörelse på olika sätt. Arrangemang, som till exempel Pride-paraden, har inte fått tillstånd eller avbrutits av myndigheterna. Presidenten själv har sagt att det "är bättre att vara diktator än att vara gay".

4. CHELSEA MANNING

Chelsea Manning var menig soldat i USA:s armé och ville skapa en meningsfull debatt om krigets kostnader samt öka medvetenheten om den amerikanska militärens uppträdande i Irak och Afghanistan.

Några av de läckta dokumenten skildrar gärningar som kan utgöra kränkningar av mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Materialet omfattar övergrepp som begåtts av både amerikanska förband, afghanska/irakiska styrkor som samverkar med USA:s armé, samt USA:s under rättelsetjänst CIA. Exempelvis visar en film som publicerades på Wikileaks en amerikansk helikopterattack där två anställda vid Reuters nyhetsbyrå samt civila dödas i Irak 2007.

© ALICIA NEAL(CHELSEA MANNING
SUPPORT NETWORK

Chelsea satt frihetsberövad i tre år i väntan på rättegång och utstod under elva månader förhållanden som FN:s särskilde rapportör om tortyr beskrev som ”grym och omänsklig behandling”. Hon placerades bland annat i en cell utan fönster där hon satt inlåst 23 timmar varje dygn. Utan lakan, täcke och kudde. Utan personliga tillhörigheter. Under rättegången tilläts hon inte säga att hon handlat i allmänhetens intresse, som en del av sitt försvar.

Den 11 september 2011 utsattes USA för ett omfattande terrorattentat. Kapade flygplan flög rakt in i World Trade Center. USA svarade med att förklara krig mot terrorismen och anföll Afghanistan samma år.

Två år senare invaderade USA Irak. Motivet var att Irak, enligt USA, hade kärnvapen och kunde förse terrorister med dessa. De

vapeninspektioner som föregick anfallet kunde dock inte hitta några kärnvapen. Under ”Kriget mot terrorismen” har allvarliga människorättskränkningar utförts. Människor har gripits i olika länder och förts till militär-baser på olika platser – en del hemliga – där de utsatts för tortyr, misshandel och annan förnedrande behandling.

LIU PING

ZUNAR

IHAR TSIKHANYUK

CHELSEA MANNING

Vad har hänt?				
Varför har det hänt?				
Hur bryter det mot mänskliga rättigheter?				